

NEDEĽA DOBRÉHO PASTIERA

(4. veľkonočná nedeľa)

Začnem prípadom, ktorý opisuje situáciu v jednej farnosti. Kňaz tejto farnosti mal pochybnú mravnú povesť a taktiež jeho náboženské vedomosti nestáli za mnoho. Jeho farníci sa rozčesli na dve skupiny. Jedni hlásali radikálne: „Radšej žiaden kňaz, než takýto! Na čo nám tu je? Len na pohoršenie.“ Druhá skupina tá sa zasa hnevala na radikalizmus skupiny prvej a hovorila: „Čo by ste si želali? Aby vám sem zostúpil anjel z neba? Buďme radi, že tu niekoho máme, kto nám odslúži omšu a kto nám udelí rozhrešenie od hriechov, kto nás pochová. Než žiadneho, to radšej takéhoto kňaza!“

Aký postoj máme zaujať v tejto chúlостivej otázke; totiž keď sme svedkami kňazského zlyhania? (Téma je to aktuálna; stačí si prečítať niektoré noviny a časopisy, kde sa pretriasajú rozličné kauzy ohľadom kňazov, ktorí zlyhali v morálnej oblasti.)

V prípade z úvodu sme videli, že farníci mali dvojaký prístup: jedni kňaza odsudzovali, druhí ho bránili.

Prečo taký dvojaký postoj k jednej a tej istej veci? To závisí od otázky: Čo od kňaza žiadame? Niektorí možno pohotovo odpovedia: Na prvom mieste dobrý príklad života! Na čo sú krásne slová, ak svojím životom búra to, čo slovami hlásal?! Iní sú umiernennejší. Zdá sa im, že sa nesmie žiadať od kňaza viac, než sa žiada od iných povolání. Napríklad nie všetci učitelia sú vzormi dokonalosti. Je možné, že niekto z nich pije, je možné, že niečo i spreneveril. Napriek tomu môže byť ako učiteľ dobrý. Naučí matematiku, fyziku, jazyky apod. lepšie než iní. V takom prípade sa radí žiakom, ktorí vedia o jeho morálnom deficite: Ani sa nepohorši na jeho chybách, ani ho v tomto nemaj za svoj vzor! Ale daj si povedať v tom, čo ťa učí! V tomto odbore niet nad neho.

Čo sa týka kňaza, ktorého sme spomínali v úvode, ten však prepadá nielen z mravov, ale aj z odbornosti! V náboženských otázkach nie je žiaden majster. Tu by sme si mohli uviesť ako príklad mestského lekárnik. Ten je tiež nemravný, vedomosti z medicíny má mizerné, ale má na sklade všetky potrebné lieky. Je lepšie mať v meste takéhoto lekárnik alebo nie?... Pravdepodobne väčšina ľudí odpovie: Nechajme ho na pokoji, nech len zostane tam, kde je. Toto býva niekedy podobný dôvod, prečo sa mnohí ľudia uspokojia aj s tzv. „beznádejným prípadom“ – s kňazom, ktorý ako sa zdá, sa k lepšiemu nezmení.

Toto bolo akési analogické uvažovanie, pri ktorom sme uvádzali príklady s inými svetskými zamestnaniami k tomu, aby sme zaujali správny postoj k sviatosti kňazstva. Ale stačí len takéto porovnávanie? Či nie je kňazstvo čosi iné ako len jedna ľudská funkcia medzi inými funkciami?! Kňazstvo je sviatosť a preto je svätou vecou! A sviatosti sú predzvesťou neba, sú umeleckým dielom Božích rúk; žiadny človek by ich ani len nevymyslel. O kňazovi hovorí svätý Augustín: „Ty už nie si ty!“ V kňazovi vidíme Krista žijúceho medzi nami.

Položili sme si otázku: Aký postoj máme zaujať v prípade, že vidíme, počujeme a či čítame o morálne spadnutom kňazovi? Máme sa uspokojiť len s týmto pokriveným obrazom Krista, alebo máme hľadiť aj hlbšie?

Táto otázka nie je nová; v dejinách Cirkvi bola vždy aktuálna. Pomôže nám pohľad do liturgických kníh a do svedectva Otcov.

- a) *Liturgická štúdia o dejinách kňazského svätenia.* Hneď v úvode tejto štúdie sa píše toto: „Podľa kresťanskej viery, ktorá je zrejmá už od apoštolských dôb, je kňazstvo sviatosť. Jeho účinky sú duchovné. Je však rozdiel medzi krstom a kňazstvom. Zo sviatosti krstu má úžitok na prvom mieste ten, kto ju prijíma. Kňazské svätenie sa udeľuje jednotlivcovi, nie však priamo pre jeho vlastný prospech, ale pre Cirkev, k jej službe, aby sa skrze túto sviatosť posväcoval ľud. Preto je charizma kňazského svätenia oddeliteľná od svätosti toho, kto ju prijíma.“
- b) *Sýrčan Narsai a sv. Gregor Naziansky.* Je zaujímavé, ako vyššie uvedenú pravdu hájili Otcovia Cirkvi. *Sýrčan Narsai* hovorí: „Bez kňaza nemôžeme sláviť tajomstvá Cirkvi. Duch Svätý nedovoľuje sláviť ich nikomu inému. Ale Duch Svätý to uskutoční rukami kňaza, i keď on je celý v stave hriechu.“ A iný Otec, *Gregor Naziansky*, používa prirovnanie s pečatným prsteňom. Prsteňom sa vtlača do vosku cisársky znak. Čo záleží na tom, či je sám prsteň zo zlata alebo len zo železa? Pre úradnú listinu je dôležité iba vtlačenie znaku. ... V tejto súvislosti hovoria teológovia dodnes o „kňazskom charaktere“. Pôvodný význam tohto slova je: charakter nezmazateľný ničím, ani zlým životom.

Existencia „zlých“ kňazov je realita; avšak aj pri pohľade na nich treba si uvedomiť hlbokú pravdu, ktorá hovorí: kňaz – či dobrý alebo zlý – je darom Božím. Iste si Boh želá, aby boli všetci kňazi „dobrými pastiermi“ pre svojich veriacich. Ale je tiež pravda, že kňaz aj po vysviacke zostáva len človekom a ako taký môže zlyhať.

V Písme svätom, konkrétne v Starom zákone, tam sa hovorí, že Boh si vyvolil Izraelitov, aby boli jeho „svätým ľudom“, vyvoleným medzi všetkými ostatnými národmi, a aby skrze ten ľud prišla na zem spása (porov. Zach 14,20). My vieme veľmi dobre, ako to bolo so „svätosťou“ tohto starozákonného ľudu: neustále sťažnosti prorokov, že ľud porušuje zmluvu a nedodržiava Zákon! A predsa vidíme, že Boh v určenom čase spásu tomuto ľudu neodoprie: narodí sa z neho Spasiteľ sveta. Boh to nerobí preto, že bol izraelský ľud svätý, ale preto, že On – Boh – je svätý a spravodlivý, a že čo raz slúbil, to aj dodrží, i bez splnenia podmienok z druhej strany.

Toto je tajomstvo nepremožiteľnej Božej svätosti a Božieho milosrdenstva, ktoré sa neustále opakuje v dejinách Cirkvi, i v jeho ľude i v jeho kňazstve. Všimnite si, že som spojil dve veci: ľud a kňazstvo. II. vatikánsky koncil kladie veľký dôraz na jednotu obidvoch týchto vecí. Kňazstvo je akoby kvet, ktorý síce zasieva Boh, ale ten kvet rastie z pôdy zeme. Tou pôdou je veriaci ľud, hlavne rodiny a matky. Podľa dlhoročnej skúsenosti, normálne sú dobrými kňazmi tí, ktorým to u Boha vyprosili ich matky svojimi modlitbami a obetami.

V dnešnú nedeľu, ktorá je nedeľou Dobrého pastiera, Cirkev vyzýva veriacich, aby sa modlili za kňazské povolania a za dobrých kňazov. Kňaz, ktorého život nezodpovedá tomu, čo hlása, je sám v sebe rozdelený. Dôsledok toho je, že je – ako sme to videli v úvode – rozdelená i farnosť. Stane sa potom to, čo sa stalo i v Starom zákone: spása príde, ale len pre tých, ktorých Písmo nazýva „svätý zvyšok“ (porov. Jer 44,14). Kristus však chce spasiť všetkých, preto sa máme modliť za svätých kňazov i svätý ľud. Amen.